

Міністерство освіти і науки України
Міністерство охорони здоров'я
Національний фармацевтичний університет
Фаховий коледж

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА: ВІД ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ ДО ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО

*Матеріали
Всеукраїнської
дистанційної
науково-практичної
конференції*

17 березня 2026 року
м. Харків

6. Овчарук О. В. Компетентнісний підхід як основа оновлення змісту освіти в умовах воєнного стану. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. 2022. № 2. С. 12–19.
7. Петрук В. А. Теоретико-методичні засади формування професійних компетентностей майбутніх фахівців технічних спеціальностей : монографія. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 412 с.
8. Петрук В. А. Формування професійних компетентностей майбутніх фахівців з охорони праці. Вінниця : ВНТУ, 2021. 198 с.
9. Савченко О. Я. Компетентнісний підхід у сучасній вищій школі. Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. 2010. Вип. 3. URL: <http://www.intellectinvest.org.ua> (дата звернення: 25.01.2026).

УДК 378.018.43: 615:355.271

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В СУЧАСНІЙ
ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ**

Олена Шуванова¹, Олена Строна¹, Тетяна Губченко²

¹Фаховий коледж Національного фармацевтичного університету,

²Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного
фармацевтичного університету

м. Харків, Україна

Трансформація глобального освітнього простору в першій чверті ХХІ століття зумовлена необхідністю підготовки фахівців, здатних не лише оперувати великими масивами даних, а й здійснювати їх верифікацію, етичну оцінку та стратегічне використання. Повною мірою це стосується підготовки майбутніх фармацевтів. У центрі цієї парадигми знаходиться розвиток критичного мислення — складного когнітивного процесу, який визначається як науковий підхід до ухвалення обміркованих рішень та наскрізне уміння, що

дозволяє особистості ефективно функціонувати в умовах інформаційної надлишковості.

Сучасна педагогічна думка розглядає критичне мислення не просто як логічну операцію, а як тип мислення, що базується на цінностях, дозволяючи обробляти інформацію крізь призму наявних соціокультурних орієнтирів. В українському контексті, інноваційні методи навчання стають інструментарієм для формування компетентного фахівця, здатного до самостійної аргументації та обґрунтованого вибору.

Формування критичного мислення вимагає цілеспрямованої та заздалегідь спроектованої послідовності дій педагога, що ґрунтується на декількох засадничих підходах. Аксіологічний підхід забезпечує ціннісну орієнтацію мислення, перетворюючи його з інструментального процесу на особистісну позицію. Середовищний підхід акцентує увагу на створенні гнучкого освітнього простору, де стимулюється дослідницька активність. Рефлексивно-діяльнісний підхід передбачає усвідомлення здобувачем освіти власних когнітивних кроків, а герменевтичний — фокусується на тлумаченні та розумінні глибинних смислів текстів [1].

Процес розвитку аналітичних здібностей традиційно поділяється на три ключові етапи. На ціле-мотиваційному етапі відбувається актуалізація вже наявних знань, виявлення прогалин та стимулювання інтересу до нової теми. Етап осмислення передбачає безпосередню роботу з інформацією, її аналіз, інтерпретацію та класифікацію. Завершальний рефлексивний етап присвячений підбиттю підсумків, самоаналізу та усвідомленню того, як нові знання можуть бути застосовані в практичній діяльності. Така триступенева модель створює умови для переходу від простого запам'ятовування до створення нових ідей та концепцій. Для безпосереднього тренування критичного мислення в освітній процес впроваджуються специфічні методики, що структурують інтелектуальну діяльність учнів [3].

Так, сократівський метод базується на діалозі, ініційованому постійними зондувальними запитаннями викладача. Його метою є не надання фактів, а дослідження базових переконань, що формують погляди здобувачів освіти. Викладач виступає як фасилітатор діалогу, що допомагає виявити складність та невизначеність теми. Цей метод створює атмосферу «продуктивного дискомфорту», де учні змушені критично оцінювати власні припущення та аргументи.

Метод «Шість капелюхів» дозволяє розділити процес мислення на шість різних режимів, що запобігає плутанині та конфліктам під час обговорення складних проблем. Використання метафоричних капелюхів допомагає учням вийти за межі їхніх звичних способів реагування та розглянути проблему з нетипових для них ракурсів. Використання цієї стратегії в групових заходах дозволяє здобувачам освіти приймати рішення більш ефективно, оскільки вони вчаться розглядати питання системно, а не через призму особистих симпатій чи антипатій [1].

Впровадження інновацій базується на створенні динамічного середовища, де критичне мислення є наскрізною компетенцією. Викладачі використовують широкий спектр інтерактивних методів, адаптованих до вікових особливостей здобувачів освіти.

Аналіз застосування різних методів розвитку критичного мислення у майбутніх фармацевтів під час вивчення освітнього компонента «Етика та деонтологія у фармації» свідчить про те, що таке навчання створює можливість переходу здобувачів освіти від пасивного засвоєння норм етики до активного моделювання професійної поведінки. Використання таких технологій, як «Шість капелюхів мислення» та сократівський метод, дозволяє студентам не просто вивчати етичні питання діяльності фармацевтичних працівників, а «проживати» складні ситуації, де професійний обов'язок стикається з комерційним тиском чи особистими емоціями [2].

Застосування сучасних педагогічних технологій сприяє розвитку таких ключових компетентностей у майбутніх фармацевтів:

- етико-професійна — яка формує здатність ставити інтереси пацієнта вище за комерційну вигоду. Усвідомлення важливості чесності та об'єктивності;
- комунікативна та деонтологічна — що розвиває навички професійної взаємодії в системі «фармацевт — лікар» (на засадах партнерства, а не критики) та «фармацевт — пацієнт» (дотримання конфіденційності в умовах черги);
- аналітико-прогностична: Вміння ідентифікувати приховані ризики неетичного маркетингу та прогнозувати втрату лояльності клієнтів через маніпуляції;

- соціально-особистісна: Розвиток емпатії до пацієнта, вміння працювати в команді та здатність до аргументованої критики без приниження гідності колег.

Висновки. Аналіз інноваційних методів навчання дозволяє стверджувати, що критичне мислення не розвивається стихійно; воно є результатом цілеспрямованої інтерактивної діяльності. Слід зазначити, що критичне мислення в цифрову епоху стає не просто навичкою, а основою психологічної безпеки особистості та її здатності до свідомого творення майбутнього.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Пометун О. І. Критичне мислення як педагогічна інновація в контексті сучасної освіти. Рідна школа. 2018. № 1/4. С. 13–17.
2. Професійна етика та деонтологія у фармації : навч. посіб. / В. В. Малий, А. А. Чегринець, Г. С. Бабічева [та ін.]. Харків : НФаУ, 2023. 154 с.
3. Kaur, M. Six Thinking Hats: An Instructional Strategy for Developing Creative Thinking. *International Journal of Research of Social Sciences*. 2017. №7(10). P. 520–528.

УДК 377.1

ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЧИННИКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Олена Щірова

**ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж Харківського
національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова»
м. Харків, Україна**

Сьогодні наша країна проходить дуже важкі часи і система освіти в Україні швидко трансформується. Проживаючи на сході України, ми змушені працювати дистанційно. Тому тема використання педагогічних інновацій є для нас надзвичайно актуальною. Ці інструменти допомагають нам підвищити ефективність освітнього процесу саме під час роботи у дистанційному форматі.